

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA

PRZEMOCY I AGRESJI W SZKOLE PODSTAWOWEJ

IM. W. RUTKIEWICZ W DUCHNICACH

Podstawa Prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003r. nr 6 poz.69 z późn.zm)

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002r. nr 11 poz.109, z późn.zm.)

Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996r. nr 67 poz.329, z późn.zm.)

1. Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające jej prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Nie musi się wiązać z fizycznymi obrażeniami.

2. Podstawowe formy przemocy to:

- a) przemoc fizyczna – bicie, kopanie, popychanie, niszczenie rzeczy, plucie, zamykanie w pomieszczeniach, wymuszanie pieniędzy;
- b) przemoc słowna – przezywanie, wyśmiewanie, poniżanie, grożenie, obmawianie, szantażowanie;
- c) przemoc bez słów – miny, wrogie gesty, izolowanie.

3. Wymienione w pkt 2 zachowania mogą wyczerpywać znamiona przestępstw z Kodeksu karnego.

4. Agresja oznacza skłonność do zachowań niepożądanych, jak np. atak, trudność kontrolowania negatywnych popędów i impulsów skierowanych przeciwko innym osobom, sytuacjom, poglądom. Może przybierać różne formy: od ataków fizycznych, jak przemoc w rozmaitych postaciach, do bardziej subtelnych zachowań m.in. krzyku, agresji słownej, złośliwości zachowania, mimiki czy gestykulacji.

Rozdział I

1. W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły, natychmiast zgłasza jego zaistnienie osobie dorosłej znajdującej się najbliżej zdarzenia:

- a) pracownikowi szkoły,
- b) nauczycielowi,
- c) wychowawcy,
- d) dyrektorowi szkoły.

2. Uczeń ma obowiązek podporządkować się poleceniom wszystkich pracowników szkoły.

3. Każdy pracownik szkoły, w zależności od charakteru zdarzenia, ma obowiązek postępować zgodnie z niniejszą procedurą.

Rozdział II

Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchniecie, kopnięcie, wyzwanie):

1. Pracownik szkoły:

- a) zdecydowanie, nie wdając się w dyskusję, przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
- b) rozdziela strony,
- c) nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej,
- d) ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju interwencji,
- e) rozmawia z uczniem, zwracając mu uwagę na jego niewłaściwe zachowanie,
- f) zgłasza zaistniałe zdarzenie wychowawcy klasy;

2. Wychowawca klasy:

- a) przeprowadza rozmowę z uczniem,
- b) w przypadku, gdy zdarzenie się powtórzy – upomina ucznia oraz dokumentuje
- c) ten fakt w dzienniku lekcyjnym,
- d) w przypadku braku reakcji ucznia na upomnienie – powiadamia rodziców oraz
- e) wnioskuje do dyrektora szkoły o objęcie ucznia oddziaływaniem psychologiczno
- f) – pedagogicznym.

Rozdział III

Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego lub innych, uszkodzenie ciała, itp.):

1. Pracownik szkoły:

- a) stanowczo, słownie przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
- b) rozdziela strony,
- c) nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej,
- d) ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju dalszej interwencji,
- e) udziela pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpiecza miejsce zdarzenia,
- f) wzywa pomoc medyczną – w razie konieczności,
- g) powiadamia wychowawcę (w przypadku jego nieobecności dyrektora lub
- h) wicedyrektora) o zaistniałym zdarzeniu;

2. Wychowawca:

- a) powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu,
- b) uczestniczy w wysłuchaniu stron,
- c) wnioskuje do dyrektora szkoły o objęcie ofiary i sprawcy pomocą
- d) psychologiczno – pedagogiczną,
- e) w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem szkoły (wicedyrektorem) uzgadnia
- f) sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o zapisy Statutu szkoły;

3. Dyrektor szkoły:

- a) powiadamia rodziców sprawcy i ofiary o zaistniałym zdarzeniu,
- b) wysłuchuje stron w obecności ich rodziców i wychowawcy,
- c) w przypadku zdarzenia powodującego uszkodzenie ciała wzywa policję,
- d) udziela upomnienia sprawcy zdarzenia,
- e) zapewnia ofierze i sprawcy pomoc psychologiczno – pedagogiczną.

Rozdział IV

W przypadku zachowań przemocowych stosuje się takie same zasady postępowania, jak w sytuacji zachowań agresywnych o dużej szkodliwości.

1. Pracownik szkoły podejmuje działania uniemożliwiające dalszą agresję, samodzielnie lub z pomocą innych pracowników szkoły odizolowuje sprawcę przemocy od ofiary.
2. W przypadku okaleczeń lub innego uszczerbku na zdrowiu ofiary udziela się jej pierwszej pomocy przedmedycznej.
3. Powiadamia się dyrektora, wychowawcę oraz pedagoga szkolnego o zaistniałym zdarzeniu.
4. Wychowawca lub pedagog powiadamia rodziców ucznia będącego sprawcą przemocy, przeprowadza rozmowę interwencyjną z uczestnikami zdarzenia oraz sporządza notatkę dotyczącą okoliczności zdarzenia, w tym propozycję sankcji wobec sprawcy zdarzenia w oparciu o zapisy Statutu szkoły.
5. W sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu uczniów dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego pracownik wzywa pogotowie ratunkowe i powiadamia policję.

Rozdział V

W przypadku krzywdzenia dzieci:

Jeśli sprawcą jest pracownik szkoły:

1. Kiedy pracownik placówki ośmiesza, dyskryminuje, stosuje mobbing lub nierówno traktuje dziecko podejmowane są następujące kroki:

- a) dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę z dzieckiem i jego rodzicami. Ustala się plan pomocy dziecku, zapewniający mu bezpieczeństwo, określa się rolę opiekunów oraz zakres pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla ucznia, ewentualnie kieruje się rodziców do specjalistycznej placówki wsparcia;
- b) dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę z pracownikiem szkoły i ustala kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz informuje o konsekwencjach niewłaściwego zachowania;
- c) ustalone kontrakty są wdrożone a sytuacja monitorowana.
- d) W sytuacji kiedy zaplanowane działania nie przyniosły efektu dyrektor szkoły podejmuje w stosunku do osoby krzywdzącej dziecko działania wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy.

3. W sytuacji podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka dyrektor szkoły informuje pracownika placówki o posiadanej wiedzy ze zdarzenia oraz informuje o obowiązku złożenia zawiadomienia na policję lub do prokuratury.

4. W przypadku popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka przez pracownika szkoły dyrektor składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.

Jeśli sprawcą jest osoba ze środowiska rodzinnego:

1. Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

2. Podjęcie działań interwencyjnych ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczniowi, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie lub zagrożone jest jego dobro (zaniedbanie fizyczne, psychiczne, konflikty okołorodzinowe zagrażające dobru dziecka, niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka, rodzic/opiekun prawny nadużywający substancji zmieniających świadomość).

- a) kiedy pracownik szkoły zauważy symptomy krzywdzenia dziecka lub podejrzewa taką sytuację informuje o tym pedagoga lub psychologa szkolnego i/lub dyrektora szkoły;
- b) psycholog lub pedagog przeprowadza rozmowę z dzieckiem, udziela mu wsparcia oraz prowadzi wywiad kierowany dostosowany do wieku dziecka, celem wyjaśnienia podejrzeń i zaobserwowania zaniedbań;
- c) psycholog lub pedagog wraz z dyrektorem szkoły rozmawiają z rodzicem (w przypadku przemocy w rodzinie z rodzicem niekrzywdzącym) i przedstawiają formy i okoliczności krzywdzenia, informują o zachowaniach lub wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia. Omawiane jest rola rodzica w podejmowaniu interwencji i wspieraniu dziecka. Rodzic otrzymuje wsparcie oraz informacje o placówkach świadczących pomoc w sytuacji przemocy lub krzywdzenia. Ponadto ustala się plan pomocy dziecku zapewniający mu bezpieczeństwo, określa się zakres pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla ucznia, ewentualnie kieruje do specjalistycznej placówki wsparcia. Ustala się również kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje gdy zaplanowane działania nie przyniosą efektu;
- d) w przypadku kiedy rodzic niekrzywdzący potwierdzi fakt stosowania przemocy wobec dziecka przez drugiego rodzica uruchomiana jest procedura „Niebieskiej Karty”. Koordynator z ramienia szkoły wypełnia formularz Niebieskiej Karty-A i zawozi go do przewodniczącego

zespołu interdyscyplinarnego. Rodzic niekrzywdzący otrzymuje formularz - Niebieskiej Karty-
B. Pedagog szkolny bierze udział w grupach roboczych Niebieskiej Karty;

- e) w przypadku kiedy rodzice nie współpracują ze szkołą i istnieje podejrzenie, że niewłaściwie wykonują władzę rodzicielską dyrektor szkoły składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka;
- f) w przypadku podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka dyrektor szkoły składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.
- g) Jeśli sprawcą jest rówieśnik:

1. Wychowawca lub pedagog, psycholog przeprowadza rozmowę z osobą pokrzywdzoną, uczniem agresywnym, świadkami zdarzenia.

2. Pracownik szkoły sporządza notatkę z zaistniałej sytuacji i przekazuje ją pedagogowi szkolnemu.

3. Wychowawca informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na konieczność przeprowadzenia przez rodziców rozmowy z dzieckiem.

4. Jeśli zachowanie ucznia nie ulega poprawie, wychowawca zwraca się z pisemną prośbą o zgłoszenie się rodzica do szkoły i podczas spotkania:

- a) przeprowadza rozmowę z rodzicem, pogłębiając wiedzę na temat ucznia, jego rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego,
- b) na prośbę wychowawcy w rozmowie może uczestniczyć pedagog szkolny, psycholog szkolny, specjaliści lub inni pracownicy szkoły w celu analizy przyczyn zaburzonego zachowania ucznia oraz pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych,
- c) wychowawca sporządza notatkę z rozmowy lub kontrakt z rodzicami, które podpisują wszyscy uczestnicy rozmowy.

5. W celu wyeliminowania zachowań niepożądanych nauczyciele i specjaliści uczący w klasie spotykają się na Zespołach Wychowawczych, podczas których omawiane są trudne zachowania ucznia/uczniów, ustalane formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom.

6. Zaplanowane i wdrożone działania monitoruje się, dokonuje się ewaluacji oraz planuje kolejne kroki oddziaływań.

7. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami wychowawca wskazuje rodzicom potrzebę przeprowadzenia specjalistycznych badań psychologicznych, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia.

8. W sytuacji, gdy podjęte działania nie przynoszą pożądanego skutku, rodzice nie współpracują ze szkołą, nie dokonują zaleconych badań diagnostycznych, dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną ucznia.

Rozdział VII

W przypadku agresji impulsywnej /wybuchu złości/ u ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, należy podjąć działania:

1. Osoba będąca świadkiem agresywnego zachowania podejmuje działania mające na celu przerwanie zachowania. W razie potrzeby prosi o pomoc innego pracownika szkoły. Niezwłocznie informuje wychowawcę/ nauczyciela lub pedagoga/psychologa.

2. Wychowawca/nauczyciel lub pedagog/psycholog przeprowadza z uczniem rozmowę interwencyjną, w przypadku „małego wybuchu złości”.

3. Jeśli wybuch agresji impulsywnej nie zmniejsza się wychowawca/nauczyciel i pedagog/psycholog podejmują interwencje wobec agresywnego ucznia, zmierzające do zaprzestania agresji.

4. W przypadku dalszej eskalacji agresji ucznia wychowawca/pedagog/psycholog telefonicznie informuje rodzica o zaistniałej sytuacji i prosi o niezwłoczne przybycie do szkoły.

5. W razie konieczności zabezpieczenia do przyjazdu rodziców lub odpowiednich służb zostaną podjęte poniższe działania zapewniające bezpieczeństwo nauczycielowi, uczniowi i pozostałym osobom przebywającym w bliskim otoczeniu :

- a) docisk terapeutyczny (polega na chwilowym i częściowym ograniczeniu swobody ruchów);
- b) unieruchomienie (polega na całkowitym pozbawieniu swobody ruchów);
- c) izolacji od grupy (wyprowadzenie ucznia do innej sali lub wyprowadzenie pozostałych uczniów z klasy, w celu wyciszenia dziecka agresywnego).

6. W przypadku gdy agresja narasta, a podejmowane działania nie przynoszą skutku (pkt.3 a, b, c) pracownik szkoły bądź inny dorosły świadek zdarzenia za pośrednictwem numer ratunkowego 112 prosi o podjęcie interwencji stosownych służb ratunkowe w celu zapewnienia bezpieczeństwa ucznia i osób przebywających w jego otoczeniu.

7. Wychowawca/pedagog/psycholog przekazuje informacje o zdarzeniu pracownikom pogotowia.

8. Ze zdarzenia wychowawca/pedagog/psycholog sporządza notatkę służbową.

9. Dyrektor szkoły wzywa rodziców ucznia na spotkanie, w celu ustalenia konsekwencji zgodnych ze Statutem szkoły oraz opracowania ewentualnego planu pomocy uczniowi i podjęcia kolejnych kroków oddziaływań wobec dziecka.

Rozdział VIII

W sytuacji kiedy nauczyciel/pracownik obsługi jest ofiarą przemocy (znieważenie nauczyciela, upokorzenie), należy podjąć działania:

1. Nauczyciel/pracownik obsługi, który jest ofiarą przemocy ze strony uczniów, nie powinien ukrywać tego faktu. Powinien natomiast ujawnić zdarzenie, zanim wróci na lekcje do tej samej klasy.
2. Pokrzywdzony nauczyciel/pracownik obsługi przekazuje informację o zdarzeniu psychologowi/pedagogowi/dyrektorowi szkoły o zaistniałym zdarzeniu związanym z agresją uczniów. Pokrzywdzony nauczyciel/pracownik obsługi sporządza notatkę służbową.
3. Dyrektor szkoły razem z nauczycielem/pracownikiem obsługi rozmawia z każdym sprawcą przemocy. Każdy uczeń ponosi indywidualną odpowiedzialność za swoje czyny.
4. Dyrektor szkoły wzywa rodziców uczniów i informuje ich o zdarzeniu.
5. Sprawcy zostają ukarani zgodnie z zapisami Statutu szkoły. Sprawdzić
6. Jeśli została naruszona godność nauczyciela/pracownika obsługi i zachodzi podejrzenie, że zostało złamane prawo, nauczyciel powiadamia policję.

Duchnice, dn 12 września 2017 roku

Dyrektor Szkoły Podstawowej
JKK
mgr Krystyna Kozłowska